

Näringsutskottets betänkande 2023/24:NU18

Riksrevisionens rapport om styrningen av Business Sweden

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna.

Utskottet välkomnar Riksrevisionens rapport om styrningen av Business Sweden. Utskottet delar regeringens bedömning att styrningen och uppföljningen av Business Sweden kan förbättras och att Riksrevisionens rekommendationer bör kunna omhändertas inom ramen för den nuvarande verksamhetsformen.

Behandlade förslag

Skrivelse 2023/24:127 Riksrevisionens rapport om styrningen av Business Sweden.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Riksrevisionens rapport om styrningen av Business Sweden	5
Utskottets ställningstagande.....	7
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Skrivelsen.....	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Riksrevisionens rapport om styrningen av Business Sweden

Riksdagen lägger skrivelse 2023/24:127 till handlingarna.

Stockholm den 30 maj 2024

På näringsutskottets vägnar

Tobias Andersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tobias Andersson (SD), Elisabeth Thand Ringqvist (C), Fredrik Olovsson (S), Jessica Stegrud (SD), Mattias Jonsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Marianne Fundahn (S), Isak From (S), Kjell Jansson (M), Eric Palmqvist (SD), Elin Söderberg (MP), Louise Eklund (L), Johnny Svedin (SD), Aida Birinxhiku (S), Lorena Delgado Varas (V), Anna af Sillén (M) och Cecilia Engström (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens skrivelse Riksrevisionens rapport om styrningen av Business Sweden (skr. 2023/24:127). Riksrevisionen överlämnade i enlighet med 9 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. den 21 december 2023 granskningsrapporten Business Sweden – styrningen av Sveriges export- och investeringsråd (RiR 2023:27) till riksdagen. Regeringen överlämnade skrivelsen Riksrevisionens rapport om styrningen av Business Sweden till riksdagen den 11 april 2024. Inga följdmotioner har väckts i ärendet.

Den 16 april 2024 lämnade riksrevisionsdirektör Claudia Gardberg Morner med medarbetare från Riksrevisionen information till utskottet om den aktuella granskningen.

I bilagan finns en förteckning över de förslag som behandlas i betänkandet.

Utskottets överväganden

Riksrevisionens rapport om styrningen av Business Sweden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Skrivelsen

Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer

Riksrevisionen har granskat om styrningen av Business Sweden är effektiv för att uppnå statens mål med verksamheten. Revisionsfrågan har delats upp i två delfrågor, dels om regeringen styr Business Sweden på ett effektivt sätt, dels om styrningen är effektiv för att uppnå statens mål för verksamheten. Riksrevisionens övergripande slutsats är att styrningen i flera avseenden är bristfällig och att ägarna inte i tillräcklig utsträckning har hanterat de konkurrensfördelar och oklarheter som följer av verksamhetsformen; exempelvis saknas tillräckliga kontroll- och uppföljningsmekanismer. Riksrevisionen framhåller att bristerna i styrningen till stor del bottnar i att det inte finns något etablerat regelverk för Business Swedens verksamhetsform.

Riksrevisionen riktar en övergripande rekommendation till regeringen att se över vilken verksamhetsform som är bäst lämpad för Business Swedens uppgifter och som bäst uppfyller statens mål. Regeringen rekommenderas att se över aspekter som rör offentligrättsliga principer i Business Swedens statligt finansierade verksamhet, mål och återrapporteringskrav, kvalitet och transparens i redovisningen av det statliga uppdraget, styrningen av den privatfinansierade verksamheten, principer för konkurrensneutralitet och prissättning av de privatfinansierade tjänsterna samt frågan om statsstöd.

Riksrevisionen rekommenderar Business Sweden att höja kvaliteten och säkerställa transparensen i redovisningen av det statliga uppdraget, säkerställa att riktlinjebrevet följs samt överväga att införa en internrevision. Därtill berörs frågan om huruvida de synergier som efterfrågades inför sammanslagningen av Sveriges Exportråd och Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden) 2013 har uppnåtts.

Regeringens bedömning av Riksrevisionens iakttagelser

Regeringen anger i skrivelsen att den i dialog med andra delägare har analyserat om Business Swedens verksamhet skulle kunna utföras bättre i en annan verksamhetsform eller genom en uppdelning av verksamheten. Regeringen

framhåller att den inte delar Riksrevisionens uppfattning att frågan om verksamhetsformen är outhärdad. Enligt regeringen visar samtliga tidigare utredningar att den nuvarande verksamhetsformen och arbetsfördelningen inom handelsfrämjande är den som har bäst förutsättning att uppnå statens och näringslivets gemensamma mål. Den nuvarande verksamhetsformen är ändamålsenlig och ger den flexibilitet som krävs för att möta de svenska företagens behov av service och offentligt stöd. Andra verksamhetsformer motsvarar enligt regeringen inte önskemålet om att bibehålla handelssekreterarnas diplomatiska status eller är oförenliga med näringslivets behov av effektiv och efterfrågestyrd service. Därtill bedöms andra alternativa verksamhetsformer vara dyrare och mindre effektiva utifrån näringslivets behov av stöd. Regeringen avser därmed inte att ändra Business Swedens verksamhetsform.

När det gäller verksamhetens finansiering framhåller regeringen att syftet med den gemensamma och unika modellen är att staten och det svenska näringslivet tillsammans verkar för att stödja enskilda företag och branscher runt om i världen. Regeringen anger att den är nogga med att redovisningen av de olika uppdragen och deras finansiering ska vara tydlig och spårbar. Regeringen instämmer i övrigt i huvudsak i Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer samt i att större tydlighet om regeringens förväntningar och krav på resultat för Business Sweden är önskvärt.

Regeringens åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer

Regeringens bedömning är att Riksrevisionens slutsatser och rekommendationer kan omhändertas genom att dels utveckla styrningen och uppföljningen av Business Sweden, dels hantera frågan om gränsdragningen mellan privat och statlig verksamhet inom ramen för den nuvarande verksamhetsformen. Utifrån rekommendationerna har regeringen vidtagit åtgärder genom 2024 års riktlinjebrev, bl.a. genom att inkludera nya uppföljningsbara mål för den statliga verksamheten och skärpa återrapporteringskraven för dess statliga uppdrag. Regeringen har i riktlinjebrevet även gett tydligare och mer långsiktiga uppdrag till Business Sweden och en höjd finansiering från 2024. Regeringen menar att detta sammantaget har bidragit till ökad förutsägbarhet och längre planeringshorisont för Business Sweden.

Vidare anger regeringen att den kommande år avser att ytterligare förtydliga styrningen och kraven på uppföljning av verksamheten för att säkerställa att Business Sweden är effektivt i att uppfylla verksamhetens målsättning och den privatfinansierade konsultverksamheten. Som exempel nämns bl.a. ytterligare skärpta krav på uppföljningsbara mål och resultatredovisning och en ny gemensam ägarpolicy. Vidare anges att regeringen avser att verka för att Business Sweden tydliggör för företagen vilken typ av stöd och tjänster de kan få inom ramen för det statliga uppdraget och vilka privatfinansierade konsulttjänster som finns tillgängliga.

När det gäller Riksrevisionens rekommendationer till Business Sweden framför regeringen att det med anledning av dessa pågår ett arbete inom Business Sweden. Regeringen avser även att verka för att ytterligare utveckla återrapporteringen och redovisningen samt att verka för att Business Sweden löpande följer upp de statliga uppdragen och granskar gränsdragningen mellan privata och statliga medel. Regeringen avser vidare att verka för att se över formerna för en internrevision i tillägg till befintliga strukturer.

Regeringen framför avslutningsvis att den avser att vidta åtgärder för att ytterligare tydliggöra styrningen av Business Swedens verksamhet både i rollen som ägare med ansvar för hela verksamheten och som uppdragsgivare för den statligt finansierade verksamheten.

Regeringen anser att Riksrevisionens rapport är slutbehandlad i och med skrivelsen.

Utskottets ställningstagande

Sverige är ett litet handelsberoende land som konkurrerar i en global ekonomi. Export, import och utländska investeringar är därför av stor vikt för svensk ekonomi och sysselsättning och därmed också ett effektivt offentligt handels- och investeringsfrämjande. Utskottet välkomnar därför Riksrevisionens rapport om styrningen av Business Sweden. Riksrevisionens övergripande slutsats är att styrningen av Business Sweden är bristfällig i flera avseenden, bl.a. eftersom ägarna inte i tillräcklig utsträckning har hanterat Business Swedens konkurrensfördelar och de oklarheter som följer av verksamhetsformen. Detta medför enligt Riksrevisionen att styrningen inte är effektiv för att uppnå statens mål med verksamheten.

Utskottet delar regeringens bedömning att styrningen och uppföljningen av Business Sweden kan förbättras och att Riksrevisionens rekommendationer bör kunna omhändertas inom ramen för den nuvarande verksamhetsformen. Vidare är utskottet positivt till de åtgärder som regeringen har aviserat och som syftar till att tydliggöra styrningen av Business Sweden, både i rollen som ägare med ansvar för hela verksamheten och som uppdragsgivare för den statligt finansierade verksamheten.

Sammantaget sätter utskottet stort värde på Riksrevisionens granskning och instämmer i regeringens bedömning att den utgör ett värdefullt bidrag till regeringens fortsatta utveckling av styrningen och uppföljningen av Business Sweden.

Därmed föreslår utskottet att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2023/24:127 Riksrevisionens rapport om styrningen av Business Sweden.